

ÖVNING: Arbeta med läsförståelsestrategierna

Hur man kan arbeta med läsförståelsestrategierna

Spågumman

Vilket syfte har strategin?

Att skapa förförståelse för vad texten handlar om och träna upp förmågan att dra slutsatser. Genom att strategin ”triggar igång” förförståelsen väcker den också nyfikenheten hos läsaren.

Vilken text ska jag välja?

Välj berättande texter där bilder och text inbjuder till att förutspå. Texter där det byggs upp en förväntan och spänning allteftersom man läser, texter där det under berättelsens gång finns bra möjligheter till att stanna upp och förutspå fortsättningen. När man använder bilderböcker är det också viktigt att bilderna inbjuder till samtal och funderingar.

När ni tränat strategin gemensamt, i grupp och i parläsning är det dags för eleverna att på egen hand använda strategierna i Arbetsbok 1. Man kan naturligtvis också arbeta gemensamt med texterna i arbetsboken.

Hur kan jag inleda?

Starta helst i mindre grupp så att alla kan vara delaktiga. Visa gärna en spåkula (eller en bild på en spåkula) och samtala om vem som brukar ha en sådan och vad den personen brukar använda den till. Om du har en spåkula, låt eleverna få vara spågummor och titta in i spåkulan och säga vad de ser i den. Låt dem fantisera om framtiden! Visa också symbolbilden på Spågumman.

Samla sedan eleverna runt en bok där alla kan se bilderna och gärna också texten. Storböcker är utmärkt att använda, sitter eleverna nära dig på golvet kan alla se både text och bild. Det ökar möjligheterna för alla att bli delaktiga.

Läs bokens rubrik och visa bilden på bokens framsida. Säg att du vill att de ska vara Spågummor nu och förutsäga vad de tror att boken kommer att handla om. Låt eleverna komma med olika förutsägelser. Det är viktigt att de får motivera sina svar. Du kan hjälpa eleverna på traven genom att ställa frågor som: ”Hur tänker du då?” eller ”Hur kommer det sig att du tror det?”

När du sedan läser boken stannar du då och då upp i texten och låter eleverna förutspå fortsättningen. Reflektera tillsammans över om det blev som ni trodde. Det viktiga är dock inte om förutsägelsen är

rätt eller fel. Alla har rätt! Hur berättelsen fortsätter beror ju på hur författaren tänkt sig det.

En variant är att du som lärare klär ut dig till Spågumma och har med dig en spåkula som du ”spår” i. Sedan förutspår du vad böcker som du har med dig handlar om. Du läser titlar och tittar på böckernas omslag fram och bak. Du modellerar då för eleverna hur de kan göra när de förutspår.

Du använder fraser som ”När jag ser den här boken tänker jag att... därför att...” ”Jag tror att den här boken handlar om... därför att...”

Hur gör jag när jag modellerar strategin?

Tänk högt för att ge eleverna en modell av hur de kan göra, t. ex:

- ”När jag ser den här boken/ bilden tänker jag att... därför att...”
- ”När jag läser den här titeln/rubriken tänker jag att... därför att...”
- ”Jag tror att... därför att...”
- ”Jag slår vad om att... därför att...”
- ”Jag undrar om inte... därför att...”
- ”Jag föreställer mig att... därför att...”

(Reichenberg 2011)

Hur jobbar jag vidare med strategin?

Fortsätt läsa högt för eleverna i såväl bilderböcker som kapitelböcker eller andra texter och förutspå tillsammans.

När du läser kapitelböcker låter du eleverna förutspå vad kapitlet kommer att handla om genom att du läser kapitlets rubrik. Stanna sedan upp flera gånger under läsningens gång, precis som i bilderboken och låt eleverna förutspå fortsättningen.

När ni tränat länge kan du låta eleverna få vara delaktiga i när ni ska stanna upp i texten och förutspå. Dela ut små symbolkort (kopieringsunderlag se s. 43-45) med Spågumman till några elever (två-tre) och låt dem få hålla upp kortet när de tycker att det är läge för att förutspå i texten. De ska också motivera sin förutsägelse. När de gjort det kan du låta fler få säga hur de tänker sig fortsättningen.

Om eleverna själva är läskunniga kan du kopiera upp en text där de får turas om att läsa högt och där ni förutspår tillsammans.

Låt eleverna parläsa, dvs. turas om att läsa samma text. Då kan de ha varsitt litet symbolkort som de håller upp för varandra när de vill förutspå i texten.

Gör i ordning boklådor med böcker i olika svårighetsgrad (Stjärnsvenska kan med fördel användas) som eleverna kan parläsa och förutspå i med hjälp av symbolkortet. Efter ett tag kan man utvidga paren till att bli grupper om fyra elever som läser och förutspår tillsammans med hjälp av symbolkortet.

Hur kan jag variera arbetet med strategin?

Läs en text som uppmuntrar till att fantisera vidare. Låt eleverna rita fortsättningen och sedan visa sin bild och berätta om sin fortsättning för gruppen.

Gör på samma sätt men stanna i stället mitt i berättelsen. När barnen visat sina bilder, berättat och motiverat läser du fortsättningen på berättelsen.

Det är viktigt att du betonar att det väsentliga, inte är att någon har rätt eller att någon har fel. Alla har rätt! Hur sagan eller berättelsen fortsätter beror ju på hur den som skrivit sagan tänker sig det.

Använd artiklar i olika tidningar. Läs rubriker och visa bilder och låt barnen förutspå vad de tror att artiklarna handlar om. Läs sedan artiklarna för dem.

Hur kan jag använda strategin i andra ämnen?

SO och NO – till alla texter ni använder.

Musik – när ni ska lära in en ny sång, låt eleverna förutspå med hjälp av titel och bild.

Bild – studera bilder och diskutera vad ni ser i bilden och vad ni tror att den som skapat bilden vill säga med sin bild.

Engelska – skriv upp ord på tavlan som finns med i en ramsa/sång/kort text och förklara vad orden betyder innan ni sjunger eller läser den, så kan eleverna förutspå vad den kommer att handla om.

Har ni en Storbok med engelsk text, läs den tillsammans och låt eleverna förutspå med hjälp av bilder och rubriker.

Matte – studera bilder, diagram och tabeller i matteböckerna.

Läxa

Låt eleverna få som läxa att träna på att förutspå, förutsatt att föräldrarna är insatta i hur ni kommer att arbeta med läsförståelse (kopieringsunderlag s. 47).

När passar det att börja med Spågumman?

Strategin ”att förutspå” passar utmärkt att börja med i förskolan/förskoleklass. Det går naturligtvis också bra att börja i åk 1 och senare. Det viktiga är inte när man börjar utan **att** man börjar! Man anpassar naturligtvis texter och övningar till den åldersgrupp där man startar.

För att arbeta med övningarna i Arbetsbok 1 behöver man kunna läsa en enkel text och kunna följa enkla instruktioner.

Läs rubriken. Titta på bilden.
Vad tror du att texten kommer att handla om?

Bamses vän

Jag tror att texten kommer att handla om

Jag tror så därför att

Berätta något du vet om hundar.

Läs texten.

Bamse är Elsas hund.
 Han är jättestor.
 Bamse förstår inte att han är stor.
 En gång kröp han in under pappas säng.
 Men när han skulle gå därifrån ...

Vad tror du hände då?

Jag tror att

Jag tror så därför att

Kopiering förbjuden.

Läs vidare. Titta på bilden.

Pappa fick lyfta upp hela sängen för att Bamse skulle komma fram.

Elsas familj fick Bamse gratis.
Det var konstigt, för hundar brukar kosta mycket pengar.

När de hade haft Bamse ett tag förstod de varför han var gratis.

Varför tror du att Bamse var gratis?

Jag tror att

Jag tror så därför att

Läs vidare.

Bamse rymde hela tiden.
En dag ringde en polis.
Han sa att Bamse satt inlåst.
– Vi fick hämta hunden på en
fotbollsplan, sa polisen surt.

Varför måste polisen hämta Bamse på fotbollsplanen, tror du?

Jag tror att

Vad tror du händer sedan?

Läs vidare. Titta på bilden.

- Hunden sprang på planen och störde spelet, sa polisen.
- Förlåt, sa pappa. Det ska inte hända igen. Nästa dag smet Bamse igen. Elsa och pappa märkte inget.

När Elsa och Basir cyklade hem från skolan åkte en polisbil förbi dem.

- Titta, sa Basir, det sitter någon bak i polisbilen. Tror du att det är en tjuv?

Då vände sig den som satt i baksätet om.
Det var ingen tjuv...

Vem tror du att det var som satt i bilen?

Jag tror att

Läs vidare.

Det var Bamse som satt bak i bilen.

– Åh nej, sa Elsa. Det är nog bäst att vi cyklar efter.

Elsa och Basir följde efter polisbilen till polisstationen.

– Idag hämtade vi Bamse hos en dam, sa polisen.

Bamse hade jagat damens lilla hund. Hon var inte glad.

Elsa suckade.

– Kom! sa polisen. Jag tror att jag vet hur ni ska få Bamse att sluta rymma.

– Alla vill ha en vän! sa polisen.

Den här hunden är snäll.

Men ägaren kan inte ha kvar honom.

Elsa tittade på Basir. Sedan ringde hon mamma.

Hur tror du att berättelsen slutar?

Jag tror att

Kopiering förbjuden.

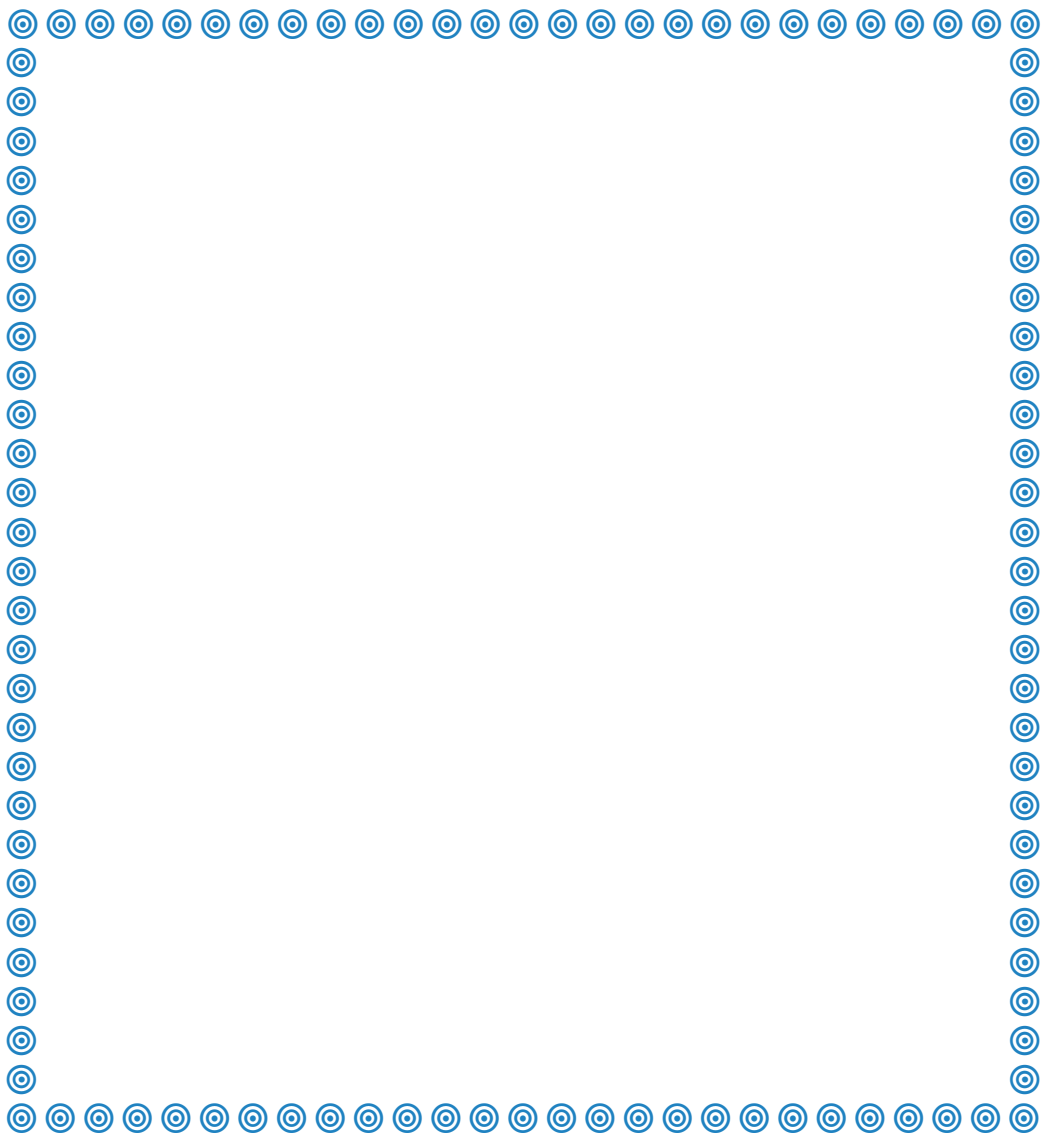

Läs vidare.

När mamma åkte hem från polisen
hade hon två glada hundar i bilen.
Nu behövde inte Bamse rymma mer!

Hur tänker du att det ser ut när mamma åker hem med hundarna?

Rita.

Kopiering förbjuden.